

Opis predmetu zákazky (2)

Kaplnka je murovaná, vzhľadom na dobrý stav novo nanesených omietok neboli získané presné informácie z čoho je murovaná. Podľa výpovedí obyvateľov a súdiac podľa hrúbky stien je to pravdepodobne prírodný kameň. Z vonkajšej strany bola pokrytá omietkou, pravdepodobne na báze piesku s pridaním cementu a vápna. Exteriér aj interiér sú namaľované bielou emulznou farbou. Väzba strechy a štít sú súčasne vyrobené z tenkých dosiek z ihličnatých stromov ošetrené lazúrovacím lakom. Strecha je prekrytá vlneným plechom továrensky namaľovaným na červeno. Ku kaplnke vedú schody odliate do betónu so súčasným kovovým zábradlím namaľovaným olejovou farbou sivej farby. Kaplnka sa uzatvára oceľovou kovanou bránou kopírujúcou tvar vstupného otvoru, brána je namaľovaná olejovými farbami rôznych farieb, niekoľkoročná.

V interiéri budovy sa nachádza drevená socha sv. Jána Nepomuckého, s kovovou aureolou namaľovanou nazlato. Pôvodne mohla byť aureola pozlátená. Socha bola sekundárne premaľovaná olejovými farbami. Skladá sa z niekoľkých kusov dreva, ktoré sú zlepené pomocou lepidla živočíšneho pôvodu a sú flekované (sukované). Drevo bolo opracované dlátami. Pôvodne bola prekrytá maltami, ktoré sú viditeľné spod olejových náterov. Technika originálnej polychrómie je neznáma.

POPIS PODMIENOK UMIESTNENIA OBJEKTU

Kaplnka je voľne stojaci objekt, je obkolesená stromami, krami a dekoratívnou vegetáciou. Na budovu majú priamy vplyv atmosférické činitele. Drevená socha sa nachádza v interiéri kaplnky, vďaka čomu je chránená pred priamymi účinkami dažďovej vody. Kaplnka sa uzatvára iba mrežou, takže socha je vystavená veľkým teplotným amplitúdám. Objekt je aktívne navštevovaný, preto je vystavený mechanickým poškodeniam, prestavbám, prípadnej rekonštrukcii.

ZACHOVANÝ STAV A PRÍČINY POŠKODENÍ

Kaplnka pravdepodobne nie je v zlom technickom stave, nedávno prešla rekonštrukciou, ktorá zahŕňala výmenu alebo opravu omietok, strechy (taktiež drevenej konštrukcie ako aj krytiny), je vybielená. Bohužiaľ posledné rekonštrukcie mali veľmi negatívny vplyv na jej estetiku. Strecha je pokrytá plechom a štít kaplnky obitý drevom narúša jej pôvodné proporcie. Schody vedúce ku kaplnke vyžadujú nevelké opravy. Výmenu si vyžaduje súčasné kovové zábradlie, ktoré s kaplnkou neladí.

Avšak vo veľmi zlom stave sa nachádza drevená socha, ktorá zobrazuje Jána Nepomuckého. Socha bola niekoľkokrát premaľovaná, posledný olejový maliarsky náter bol nanesený veľmi neodborne. Socha je zničená, zaznamenávame výrazné praskliny povrchu, sú viditeľné defekty v pôvodnej malte. Lokálne sa farba oddeľuje, je popraskaná. Ťažko povedať, či sa zachovala pôvodná polychrómia. Počas opakovaného obnovovania maliarskym náterom boli prekryté aj niektoré defekty. Súčasne je koloristika znečistená, nakoľko sa nachádza pod vrstvami prachu a špiny rôzneho pôvodu. Socha je infikovaná mikroorganizmami (viditeľné tmavé škvrny najmä na tvári). Stav dreva sa javí ako dostatočný, bez stôp parazitovania červotoča (aspoň zozadu, spredu je socha nepriehľadne prekrytá olejovým maliarskym náterom).

NÁVRH REŠTAURÁTORSKÝCH PRÁČ

A. ZÁVERY A REŠTAURÁTORSKÉ ZÁMERY

Hlavným zámerom realizovaných prác je celkové esteticko-technické zreštaurovanie za účelom prinávratenia hodnôt historickej pamiatky spolu s príslušenstvom. Napriek tomu, že exteriér kaplnky sa javí v dosť dobrom technickom stave, je potrebné realizovať sondážne výskumy, ktoré umožnia stanoviť pôvodnú úpravu múru a koloristiku. Odporúča sa použiť nový strešný plášť, ktorý by nadväzoval na štylistiku budovy z tohto regiónu. Je dôležité realizovať horizontálnu izoláciu. Nevyhnutná je antikoročná ochrana oceľovej brány vedúcej do kaplnky. Navyše je potrebné upraviť terén v okolí kaplnky, odstrániť dekoratívnu vegetáciu z priľahlého okolia kaplnky, predovšetkým všetky stromy a kry. Je potrebné opraviť schody vedúce do kaplnky a vymeniť zábradlie za kované.

Sochu je potrebné podrobiť celkovému zreštaurovaniu. Je dôležité realizovať stratigrafické výskumy a výskum lepidiel za účelom stanovenia techniky a technológie. Až na základe realizovaných výskumov bude možné vypracovať návrh pre konkrétne reštaurátorské riešenia. Avšak je jasné, že sochu je nutné očistiť, je potrebné odstrániť všetky chybné výplne, potom sekundárne maliarske nátery. Proces odstraňovania je potrebné prispôbiť získaným výsledkom výskumov, keď bude známy rozsah zachovania a technológia pôvodných vrstiev. Vyplníme všetky defekty a praskliny v dreve. Taktiež budú vyplnené defekty v lepidlovo-kriedovej malte. Predpokladá sa obnovenie pôvodnej koloristiky sochy technikou nadväzujúcou na techniku originálu.

B. NAVRHOVANÝ PROGRAM PRÁČ

KAPLNKA

1. Vypracovanie podrobnej fotodokumentácie zachovaného stavu objektu pred reštaurovaním.

2. Sanačné práce v okolí kaplnky, odstránenie trávnatého porastu, odstránenie krov rastúcich v priamom susedstve, odkrytie základov. Demontáž súčasnej dekorácie a príslušenstva.
3. Demontáž ocelevej bariéry na schodoch, reparácia betónových schodov, osadenie kovaného zábradlia pomocou montážnej malty Ceresit CX alebo ekvivalentnej.
4. Zabezpečenie pohyblivých elementov, ktoré tvoria príslušenstvo kaplnky. Kovovú bránu, kríž nachádzajúci sa na hřebeni a drevenú sochu, je potrebné zabezpečiť na prepravu a previezť do reštaurátorskej dielne, kde budú podrobené ďalším procedúram.
5. Realizácia horizontálnej izolácie spolu so štrkovým chodníkom okolo múru.
6. Preskúmanie omietok akustickou metódou za účelom zistenia odlupovania a realizácia stratigrafických výskumov pre stanovenie pôvodnej úpravy stien a koloristiky kaplnky.
7. Hydrodynamické očistenie omietok pomocou Kercher-a alebo/a predhriatou vodnou parou pod tlakom alebo mechanické očistenie kameňa v prípade zistenia, že kaplnka pôvodne nebola omietnutá.
8. Dezinfekcia vytypovaných povrchov napr. Keim Algicid alebo Fungal Sto (výber spomedzi navrhovaných na báze skúšok účinnosti in situ).
9. Vyplnenie defektov v stenách paropriepustnou vápenno-pieskovou omietkou na báze trasového vápna napr. Universalputz fein od firmy Keim. V prípade zistenia, že kaplnka pôvodne nebola omietnutá, sa odporúča očistiť kameň a opracovať škáry pomocou škárovacej malty pre historické objekty NHL-F od firmy TUBAG alebo ekvivalentným výrobkom.
10. Demontáž strešnej konštrukcie a plášťa.
11. Výmena väzby strechy, podhládov a stropov.
12. Výroba nového strešného plášťa z impregnovaného bridlicového šindľa.
13. Ak na kaplnke bude omietka ponechaná, tak sa odporúča penetrácia povrchu omietok pred maľovaním vodou riediteľným silikónovým prípravkom napr. StoPrim Micro.
14. Ak bude kaplnka omietnutá, tak sa odporúča namaľovať fasádu kremičito-organokremičitou farbou od firmy KABE na farbu zhodnú s historickou koloristikou, ktorá bude stanovená počas prác.
15. Zreštaurovanie kovového oplotenia.
16. Montáž vybavenia kaplnky.

17. Vypracovanie porealizačnej dokumentácie a fotodokumentácie.

KOVOVÉ ELEMENTY: BRÁNA, RÁM DVIER, KRÍŽIK

1. Demontáž kovových elementov: fotka brány, mechanické vysekanie rámu dvier (ak by bol rám príliš skorodovaný, ak sa neodporúča očistenie a zabezpečenie na mieste), demontáž krížika.
2. Prevoz do dielne.
3. Mechanické očistenie povrchu od neskorších náterov a efektov korózie. Odporúča sa použiť metódu tryskania. Je nevyhnutné realizovať reštaurátorskú skúšku za účelom výberu vhodného abrazíva a tlaku.
4. Prípadné procedúry, ktorých cieľom je obnovenie pôvodnej formy jednotlivým kovovým elementom: vyrovnávanie, tvarovanie na studeno.
5. Antikorózna ochrana, aplikovanie inhibítora korózie (napr. Taniny) alebo chlórkaučkových antikorózných náterov.
6. Náter štruktúrnou farbou napr. Lowigraf od firmy Polifarb a povrchovou farbou Schill v príslušnej farbe.
7. Opätovné osadenie kovového rámu dverí do montážnej malty napr. Ceresit CX alebo ekvivalentnej, montáž brány, montáž krížika na novú strechu s pláštjom z impregnovaného bridlicového šindľa.

DREVENÁ POLYCHRÓMOVANÁ SOCHA, SV. JÁN NEPOMUCKÝ

1. Očistenie povrchu polychrómie od prachu pomocou mäkkých štetcov.
2. Realizácia stratigrafických výskumov.
3. Odstránenie sekundárnych maliarskych náterov. Je potrebné realizovať reštaurátorské skúšky za účelom výberu vhodnej metódy. Vrstvy je potrebné odstraňovať postupne mechanickou metódou, podporenou chemicky (napr. prípravkom Scansol).
4. Aplikovanie roztoku biocídneho výrobku so širokospektrálnym účinkom rozpustného v organických rozpúšťadlách napr. prípravku Biotin R Výrobca: C.T.S. v koncentrácii 2% alebo iného ekvivalentného. Prípravok sa odporúča aplikovať postrekom.
5. Impregnácia na posilnenie štruktúry dreva (ak bude nevyhnutná). Impregnácia metódou čiastočného ponorenia objektu do roztoku. Navrhovaný prípravok použitý na túto procedúru: roztok 12%-a 5% Osolanu KL v Xyléne s Acetónom v pomere 1:1, alebo 10 % roztok Paraloidu B-72 v kombinácii rozpúšťadiel. Taktiež sa odporúča pridať do impregnáty biocídny výrobok.

6. Realizovanie technicko – konštrukčných procedúr. Zlepenie všetkých prasklín (napr. polyvinylacetátom DP alebo lepidlom na drevo od firmy *Pattex*), vyplnenie defektov. Defekty vyplníame hmotou umelého dreva, zafarbenou pigmentami napr. epoxidovou živicom od firmy Axson SC258. Povrch tmelu je náležite opracovaný tak, aby bol prispôsobený okolitému materiálu.
7. Doplnenie defektov lepidlovo-kriedovej malty v technike originálu. Povrch malty musí byť náležite obrúsený a spojený tak, aby sa štruktúrne nelíšil od historickej látky.
8. Impregnácia tmelov alkoholickým roztokom šelaku.
9. Izolácia a saturácia farebného povrchu vrstvou retušovacieho laku.
10. Farebné zjednotenie polychrómie. Výber techniky bude závisieť od výsledkov stratigrafických výskumov, rozsahu výskytu pôvodnej polychrómie a jej zachovaného stavu. Jednou z techník môže byť doplnenie chýbajúcich maliarskych náterov pomocou odfiltrovaných olejových farieb.

KOVOVÁ AUREOLA S HVIEZDIČKAMI

1. Demontáž aureoly, ale iba v prípade, že nehrozí riziko zničenia drevenej sochy, v opačnom prípade iba prekrytie sochy počas reštaurátorských prác.
2. Realizácia stratigrafických výskumov.
3. Aureolu manuálne očistíme pomocou drobných kefiek s vlasmi zo skleneného vlákna alebo vlasmi z mäkkých farebných kovov.
4. Zlátenie bordúry. Povrch pod zlatením musí byť vyrovnaný aj očistený a odmastený. Odporúča sa použiť systém Kölner instacoll, ktorý je určený na realizáciu zlatenia s vysokým leskom, odolný voči atmosférickým činiteľom alebo ekvivalentný. Bordúru zlátime plátkovým zlatom vo vhodne zvolenom odtieni.
5. Montáž aureoly.